

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
4588-23

meddelad i Stockholm den 20 juni 2024

KLAGANDE

Verifiera AB, 556926-3394

Ombud: Advokat Joakim Sundqvist
ASTRA ADVOKATER KB
Mäster Samuelsgatan 42
111 57 Stockholm

MOTPART

Integritetsskyddsmyndigheten
Box 8114
104 20 Stockholm

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Stockholms dom den 22 juni 2023 i mål nr 1128-23

SAKEN

Tillsyn enligt EU:s dataskyddsförordning

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen förklarar att EU:s dataskyddsförordning är en sådan lag med förbud mot offentliggörande av personuppgifter som avses i 1 kap. 20 § yttrandefrihetsgrundlagen.

Högsta förvaltningsdomstolen meddelar inte prövningstillstånd i målet i övrigt.
Kammarrättens avgörande står därför fast.

BAKGRUND

1. Verifiera AB tillhandahåller en databas där det ingår domstolsavgöranden om psykiatrisk tvångsvård och om vård av missbrukare. Bolaget har utgivningsbevis och verksamheten faller därmed som utgångspunkt inom yttrandefrihetsgrundlagens område.
2. Av en undantagsbestämmelse i yttrandefrihetsgrundlagen framgår att bestämmelserna i grundlagen inte hindrar att det i lag meddelas föreskrifter om förbud mot offentliggörande av uppgifter om bl.a. hälsa.
3. Enligt EU:s dataskyddsförordning gäller att behandling av personuppgifter om hälsa i princip är förbjuden.
4. Integritetsskyddsmyndigheten beslutade att meddela Verifiera en reprimand och förelade bolaget att vidta vissa åtgärder så att de tjänster som tillhandahålls i databasen inte längre skulle stå i strid med EU:s dataskyddsförordning. Myndigheten menade att yttrandefrihetsgrundlagens undantagsbestämmelse innebär att dataskyddsförordningen är tillämplig på databasen. Verifieras tillhandahållande av domstolsavgöranden om psykiatrisk tvångsvård och om vård av missbrukare bedömdes utgöra en behandling av personuppgifter om hälsa som strider mot förordningen.
5. Förvaltningsrätten i Stockholm och Kammarrätten i Stockholm instämde i allt väsentligt i Integritetsskyddsmyndighetens bedömning och avslog Verifieras överklaganden.

YRKANDEN M.M.

6. *Verifiera AB* yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen ska ändra kammarrättens

dom och upphäva Integritetsskyddsmyndighetens beslut samt anför att undantagsbestämmelsen i yttrandefrihetsgrundlagen inte medger delegation genom annan föreskrift än sådan som har meddelats av riksdagen.

7. *Integritetsskyddsmyndigheten* anser att överklagandet ska avslås.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Frågan i målet

8. Prövningstillstånd i Högsta förvaltningsdomstolen får enligt 36 a § förvaltningsprocesslagen (1971:291) begränsas till att gälla en viss fråga i målet, vars prövning är av vikt för ledning av rättstillämpningen (prejudikatfråga).
9. Högsta förvaltningsdomstolen har meddelat prövningstillstånd såvitt avser frågan om EU:s dataskyddsförordning är en sådan lag med förbud mot offentliggörande av personuppgifter som avses i 1 kap. 20 § yttrandefrihetsgrundlagen.
10. Frågan om meddelande av prövningstillstånd rörande målet i övrigt har förklarats vilande.

Rättslig reglering m.m.

11. Enligt 1 kap. 3 § första stycket yttrandefrihetsgrundlagen är grundlagen tillämplig på sändningar av program som är riktade till allmänheten och avsedda att tas emot med tekniska hjälpmedel.
12. Av 4 § första stycket framgår att grundlagens föreskrifter om sändningar av program tillämpas också när information ur en databas, vars innehåll kan ändras endast av den som driver verksamheten, tillhandahålls allmänheten med

hjälp av elektromagnetiska vågor bl.a. av någon som har utgivningsbevis för verksamheten enligt 5 §.

13. I 14 § anges att en myndighet eller ett annat allmänt organ inte utan stöd i grundlagen får ingripa mot någon för att han eller hon i ett program eller en teknisk upptagning har missbrukat yttrandefriheten eller medverkat till ett sådant missbruk.
14. I 20 § första stycket anges att bestämmelserna i grundlagen inte hindrar att det i lag meddelas föreskrifter om förbud mot offentliggörande av personuppgifter om bl.a. hälsa. Enligt andra stycket gäller undantaget i första stycket endast om personuppgifterna ingår i en uppgiftssamling som har ordnats så att det är möjligt att söka efter eller sammanställa dessa och det med hänsyn till verksamheten och de former under vilka uppgiftssamlingen hålls tillgänglig finns särskilda risker för otillbörliga intrång i enskildas personliga integritet.
15. Enligt artikel 9.1 i förordningen (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), EU:s dataskyddsförordning, gäller att behandling av personuppgifter om hälsa som utgångspunkt är förbjuden.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

16. Undantagsbestämmelsen i 1 kap. 20 § första stycket yttrandefrihetsgrundlagen infördes 2019 för att stärka skyddet av den personliga integriteten i svensk rätt (prop. 2017/18:49 s. 145).
17. Av förarbetena till bestämmelsen framgår dels att avsikten är att också EU-förordningar ska omfattas och därför kunna utgöra sådan reglering som undantas från grundlagens tillämpningsområde, dels att den valda ordalydelsen

bedömts vara tillräckligt tydlig i detta avseende (prop. 2017/18:49 s. 147 f.). Därutöver sägs uttryckligen att bestämmelsen innebär att EU:s dataskyddsförordning kommer att gälla (a. prop. s. 177).

18. Vidare kan det noteras att begreppet ”lag” även i andra lagstiftningsärenden har ansetts kunna syfta på en EU-förordning (se t.ex. prop. 1999/00:126 s. 135 f. och 272, prop. 2021/22:59 s. 40 samt prop. 2022/23:58 s. 17 och 104).
19. Mot denna bakgrund ska den prejudikatfråga som Högsta förvaltningsdomstolen har meddelat prövningstillstånd i besvaras så, att EU:s dataskyddsförordning är en sådan lag med förbud mot offentliggörande av personuppgifter som avses i 1 kap. 20 § yttrandefrihetsgrundlagen.
20. Högsta förvaltningsdomstolen finner inte skäl att meddela prövningstillstånd i målet i övrigt.

I avgörandet har deltagit justitieråden Henrik Jermsten, Thomas Bull, Per Classon och Marie Jönsson.

Föredragande har varit justitiesekreteraren Max Uhmeier.